

dalig lexu a helyere
megrepedli!

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . 1 kor. Egy hóra . . . 30 Hfl.
Negyedévre 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Feladvó szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONGVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 49. szám.

Győzött a közérdek

A közgyűlés 112 szóval 53 elle- nében kimondta a hasznosítást

Élet és halál fejlődés, vagy süllyedés kérdése felett határozott ma Debrecen város törvényhatósági bizottsága. Határozata egy város jövője fölött döntött. Jól és okosan. Kimondta a közgyűlés, hogy a Hortobágyot, a néhány gazda érdekeit szolgáló 42000 holdas zsákmányt, hasznosítani fogják, kiszakítják mezőgazdasági művelésre a pusztát egy darabját, hogy az ne heverő, holt tőke legyen a közre, hanem mindenkinek hasznót hajtó vagyon.

Természetes, hogy e közben azok, a kik privilegiumként kisajátították a Hortobágyot eddig, ijedten, dühösen szenvedelmesen kiáltoztak a polgárság egészének kívánsága ellen, de hiába, az idők szekerét, a közgazdasági fejlődés igazságait megállítani nem lehet. A közérdek, az igazság győzött.

Ugy érezzük, fölösleges itt újra kitérni arra, hogy miért ez az igazság. Alább szöveg szerint adjuk Szávay Gyula beszédét s e beszéd adatokkal mindennél jobban megvilágítja ez igazságot. E beszéd amelynél hatalmasabb, tartalmasabb alig hangzott el a közel multban Debrecen közgyűlési termében, egyszersmint Debrecen jövő alapjait is megmutatta. Az általános figyelemmel hallgatott s az igazságok lebilincselő erejével ható óriási beszéd s az erre hozott határozat fordulópont is Debrecen történetében, az a pont, ahonnan mind biztosabban tér a város a fejlődés helyes útjára. E beszédben felhalmozott igazságokat, a Szávay által előtárt adatokat nem tudták megdönteni, de még csak ezek hatását gyengíteni sem azok az urak, akik szármalmas tojástancot jártak a bensőjükben kialakult meggyőződésük és az előttük ennel sokkal szentebb egyéb érdekek kifejezésre jutása, illetőleg leplezése között.

Mert ezek az urak megvoltak győződve róla, hogy Szávay Gyula súlyos igazságokat mond. Megvoltak győződve róla, hogy csak a Hortobágyának intenzív hasznosítása, a tényleges hasznosítása hozhatja meg a város boldogságát, a hasznosítása abban a formában és a szerint a módozat szerint, amint azt a tanács javaslata kontemplálta. De ezt nyíltan elismerni már nem voltak elég bátrak, mert nem mertek

szembehelyezkedni azzal a csoporttal, a melylyel szívükben nem rokonszenveznek, amelynek gondolkodásával magukat nem azonosítják, de amelylyel a nyílt színen egyéb érdekek megőrzése miatt tartani és mutatni kell a barátságot. Ezért illesztette be Fejér Ferenc, a Hortobágy-kérdés ellenzékiének vezérszónoka, a maga ad Graecas Kalendas elhalasztó javaslatába azt a fejezetet mely a hasznosítást elvben szintén kimondandónak kérte és ezért folyamodott Bakonyi Samu ahoz a rabulisztikához, a mely mint bünygyi védőnek az esküdtek előtt esetleg sikert hozhat neki, de amely a debreceni törvényhatósági bizottság komoly tagjai előtt nem érhetett célt.

Azt sem mondhatja senki, hogy a távollévők döntöttek, mert a hasznosítás el- lenesek a legeltetéssel, vagy egyébbel érdekeltek fölvonultak a maguk teljességében és mégis a számarány 112 igen, 53 nem, mutatja, hogy mi a polgárság többségének igazi akarata.

A rendkívül fontos gyűlésről tudósításunk a következő:

A főispán megnyitja.

Fél négy óraker nyitotta meg Domahidy Elemér főispán a közgyűlést, amelynek tagjai szokatlanul nagy számban jelentek ma meg. A főispán a következő beszédben üdvözölte a törvényhatósági bizottsági tagokat:

— Mélyen tisztelt Közgyűlés! Üdvözlöm a megjelent bizottsági tagokat. Amikor ezt teszem, rá kell mutatnom arra a felette különös fontosságú körülményre, hogy hivatva van ez a közgyűlés olyan nagy horderejű kérdésekben dönteni, amely az eddig tárgyaltak közül jóval kiemelkednek. Életbevágó, fontos kérdések vannak napirenden, szükséges, hogy azokat tárgyilagossággal, nyugodtan, higgadtsággal és egymás véleménye iránt tisztelettel tárgyalja, hogy azok megfelelően s a közgyűlés méltóságához illő komoly tanácskozás után oldassanak meg. Tudomására hozom a közgyűlésnek, hogy a törvényes határidőn belül Degeniél József gróf és társai részéről a gör. kat. püspökségnek Hajdudorog székhellyel való felállítása érdekében beadott indítvány érkezett be, másodsorban pedig, hogy Komlóssy Imre dr. törvényhatósági bizottsági tag a polgármesterhez és a tanácshoz intézett interpellációt adott be, amelyben a legutóbbi időben a sajtóban a tanácsot ért gyanúsítások és vádak ellen tett eljárás tárgyában tesz kérdést. Indítványozom, hogy az eddigi gyakorlat szerint ezeket a polgármesteri jelentés után vegye a közgyűlés tárgyalás alá. Ujból üdvözlöm a közgyűlés igen tisztelt tagjait s a közgyűlést megnyitottnak jelentem ki.

A tanács sajtópöre.

Szabó Elek aljegyző olvasta föl a polgármesteri jelentést, amely a sajtópörré is kiterjeszkedett. A jelentéshez Márk Endre udvari tanácsos szólalt föl. Tudomásul veszi a sajtópör megindítását. De a vádak során olyan sakkérdések vannak előtérben, amelyekre

vonatkozóan az esküdtszék ítélete nem nyújthat teljes megnyugtatót és éppen ezért még az esküdtszék ítélete után is hangoztatni fogják, hogy miért nem kereste meg a tanács a helyes utat, a vizsgálatot a felettes hatóságánál, hogy világosságot derítsen a kérdésben. A gyanúsítások semmiféle aggodalmat nem támasztottak benne a tanács iránt. annak tisztakeziségét, becsületességét, tiszta intencióit ismerik mindnyájan, de épen ezért indítványozza, sürgősen keresse meg a közgyűlés a belügyminiszteriumot, hogy küldjön le szakértőket, akik majd vizsgálják meg az összes érintett kérdéseket.

Kovács József polgármester kijelenti, hogy ő, mint a tanács, teljes tudatában volt annak, hogy kötelességeit lelkiismeretesen tartozik elvégezni. A tanács nem akar utóbbi állami a vizsgálatnak, sőt maga is óhajítja és kívánatosnak tartja, bármiféle vizsgálat jöjjön.

Révi Nándor dr. azt mondja, tudia ugyan, hogy az ő személyes ügyéről van szó, de miután a polgármester, az egyik érdekelt fél képviselője is megszólalt, ő is szól s kijelenti, hogy most már nem tartia helyesnek a miniszteri vizsgálatot, mert egy ügyben két bíró nem lehet.

Freund Jenő dr. szükségesnek tartja a szakértelmet, mert ez megkönnyíti a bíróság, az esküdtek dolgát is. És nevezzi nevén a gyermeket. — mondta — Révi azt írta, hogy a csatornázásnál egy milliót loptak, akkor ő is szakértőkre hivatkozott. Látott már olyan felmentést, amikor az esküdtek tévedtek, de ha eléjük tárják a szakértők munkáit, nem lehet őket végső hangulattal félrevezetni. Azt mondja, érdekelve van az egész város, hogy csak két becsületes ember van e közgyűlésben.

— Csak egy van, — szólt közbe valaki.

— Azt én nem mondtam, — feleli Révi Nándor dr.

Freund Jenő dr.: De igen, mondta, azonban, ne féljen, nem éreztük magunkat találva egyáltalán.

Révi Nándor dr.: A bíróság is alkalmaz majd szakértőket, akik eskü alatt vallanak, ott nem lehet nagy hangú szónoklatokkal érvelni.

— De nem ám — hangzott élénk derűtlenség közt ismét egy közbeszólás.

Révi Nándor dr.: Nem sokat ad a miniszteri szakértőkre, mert a miniszterium is érdekelve van, mert hiszen a dolgokat ő hagyta jóvá.

Fráter Imre dr is helyesli Márk indítványát s Révi ellenvetésére meglegyzi, hogy ha állított valamit, azt állítja is valamennyi fórum előtt, addig pedig, míg el nem dől a kérdés, hallgatnia kell és nem szólni semmit.

Bakonyi Samu hozzájárul Márk Endre javaslatához. A kimerítő vizsgálat csak előnyére lesz az ügy tisztázásának.

Ujlaki Hugó dr., Jánosi Zoltán és Kovács József polgármester fölszólalása után a közgyűlés nagy többséggel fogadta el Márk Endre javaslatát.

Az egyetem és egyéb ügyek.

Gyors egymásutánban tárgyalta le ezután a közgyűlés a következő ügyeket. Egyhangulag magáévá tette a görög katolikus magyar püspökségnek Hajdudorog székhely-

lyel való felállítására iránt a kormányhoz intézendő felirat érdekében tett indítványt. Kimondta, hogy *Vargha* Károly árvaszéki ülnöknek az árvaszéki elnöki teendők állandó jellegű ellátásáért működési pótlék megadásának jóváhagyása iránt felir a belügyminiszterhez, majd elintéztet három szabályrendeletet s a létesítendő egyetem részére terület átengedéséről szóló közgyűlési határozatot jóváhagyó miniszteri leiratra az ügyet névszerinti szavazásra tüzte ki s utasította a tanácsot a helyszínrajz beterjesztésére, tudomásul vette az egyetemi 100000 koronás alapítványra, a Kontsek-féle telek megvételére s a földadó munkálatokra vonatkozó leiratoakat. A 166. sz. loavató bizottságba elnökké választották *Hutflész* Kázmért, intézővé *Medgyaszay* Miklós tanácsnokot, pótitézővé *Jeney Szabó* Miklós tb. főkapitányt, a főispán kinevezte becselőkké *Békesi* Lászlót, *Jóna* Jánost, *Megyery* Pált, *M. Tóth* Jánost, *Kertész* Istvánt, állatorvossá *Csáky* Jánost, póttállatorvossá *Gerő* Dánielt. A 167. számú bizottságba megválasztották elnökké *Rickl* Antalt, intézővé *Boldizsár* Kálmán tb. tanácsnokot, *Simon* Miklós rendőrkapitányt, becselőkké *Udvarhelyi* Géza tb. tanácsnokot, *Jámbor* Jánost, *Polgári* Jánost, pótbecselőkké *Halász* Jánost, *Kertész* Jánost, állatorvossá *Axmann* Gyulát és *Steiner* Ferencet.

A Hortobágy hasznosítása.

A törvényhatósági bizottsági tagok mozgása jelezte azt az érdeklődést, amellyel a közgyűlés *Medgyaszay* Miklós tanácsnoknak a Hortobágy hasznosítására vonatkozó tanácsi határozat ismertetését fogadták. A többség tapssal és éljenzéssel fogadta az indítványt és szavazást kívánt. Mielőtt azonban a főispán a szavazást elrendelhetné volna, fölállott *Fejér* Ferenc dr. és félórás beszédben fejtegette, hogy a gazdák érdekei ellen van a hasznosítás, a 12000 hold kiszakítása, többször hangoztatta, hogy ő is akarja a hasznosítást, mert a mai gazdálkodás rossz, de csak a szakértők véleménye után. Végül határozati javaslatot nyújtott be, hogy a hasznosításról csak a miniszteri szakértők véleménye után döntsének.

Szávay Gyula beszéde.

Szentesi János, *Herczegh* János és *Gál* Ferenc fölszólalása után, miközben folytonos közbeszólások, megjegyzések hangzottak el, *Szávay* Gyula, a városi párt hivatalos szóno-ka állott föl és mondta el a következő tartalmú, mindenkit magával ragadó, tapssal, éljenzéssel megszakított súlyos beszédét:

Tisztelt közgyűlés!

Ebben a pillanatban felejtse el mindenki, hogy népgyűlés volt a gazdák mellett s a gazdák elen, hogy szenvedélyes és sok tekintetben gyűlölködő, személyeskedő újságháboru előzte meg a kérdés mai mozzanatát, a kölcsönös kiméletlenségeket, mint rossz emlékeket, kell félretenni, amikor elérkezett az az esküdszékies pillanat, melyben az arra hivatott testületnek, élő lelkiismerettel, döntenie kell a város életérdekét érintő gazdasági kérdésben.

En nem a gazdák ellen kívánok szólani, ilyen feladatra, hogy az ő felfogásukat kigunyoljam, emberségüket és önérzetüket megbántsam, vagy hogy érdekeiket semmibe vegyem, én nem vállalkoztam volna.

Arra vállalkoztam, hogy az övékével el-
térő, az övékével egy más világban élő, más világitást ismerő gazdasági felfogást, a magam hivatásából folyót, kifejtsek s ezt viszont ők sem vehetik zokon.

Mint gondolkodó, meg tudom érteni és természetesnek tudom találni, hogy az emberek és társadalmi osztályok ragaszkodnak velük együtt született, velük együtt nevelkedett, beidegzett, mondhanám megrögzött nézeteikhez és pedig annál inkább, mennél közelebb érinti az érdekeiket.

Debrecen a földből nőtt ki, hisz ez a gazdasági kifejlődés ősalapja. Közéletét, társadalmát, csirázó szociális és kultur viszonyait az a társadalmi osztály vezette, mely Antenzként minden erejét és gondolkozását

a földből merítette és azzal egybe volt növe. És természetes, hogy minden intézkedésében, belső törvénytevésében a föld érdeke a gazdálkodás érdeke volt a határozó.

Ez a tiszteletreméltó osztály évszázadokon keresztül jól gondozta a város érdekét s a város érdeke egyszersmind a maga érdeke volt. Övé volt minden hatalom és élt a hatalmával.

Új irányok, új emberek.

De a világ fejlődésének hullámgyűrűi nem hagyhatták ki ezt a várost sem, új gazdaságok alakultak ki, melyek már nem a földben gyökereztek, új igények jelentkeztek, melyek a kizárólagos korábbi vezető elem gondolkodásába nem tudtak hamar beágyazódni, nem tudtak attól kellő kielégítést nyerni, új társadalmi osztályok alakultak ki, melyek sulyuk szerint való befolyást követeltek maguknak s gondolkozásuknak a városvezetésbe való hatalmi beilleszkedését.

Az emberek, városok, népek versenyében, az életért, az élet legfőbb javáért a vagyoniért és fejlettebb körülményekért, egy komplikáltabb gazdálkodás törvényei kezdtek jelentkezni s az egymást horzsoló társadalmi osztályok a maguk felfogásának uralmáért egymással harcra keltek.

Az a kizárólagosság, mely a gazdálkodó öslakosság felfogását illetőleg azelőtt oly természetes és indokolt is volt, kezdett csorbulni és a különböző gazdasági felfogások kénytelen-kelletlen megtanultak egymás mellett élni és egymással kompromisszumra lépni.

Nevetséges volna itt rangkülönbséget keresni az egyes osztályok és felfogások között: minden munka egyformán értékes, minden foglalkozási osztály egy rangon áll a másikkal, az a legjobb a hazafi, és az a legjobb várospolgár, aki a maga körében a maga munkáját leglelkiesmeretesebben tudja teljesíteni.

Nem a foglalkozási körök különbözősége teremti meg tehát az osztályok rangját és hatalmi erejét, melyet jogos érdekeik összességével a közérdek keretében képviselnek, mert a latba vetett szó annyit nyom a latban, amennyit a szó mögött állók nyomnak.

Itt gazdasági kérdés eldöntéséről van szó, tehát a gazdasági sulyt kell vizsgálnunk, mérlegre tennünk.

Az osztályok sulya.

A város közérdeke központjából, tehát anyagi gazdálkodása szempontjából az egyes osztályok hatalma, befolyása, intézkedő sulya kérdésében az jön legelőször a számításba, hogy az illető osztályok a közteherviselés szempontjából mennyire hasznosak s az általuk földött néprétegek és érdekek a város fejlődésére mennyire fontosak.

E tekintetben be kell látnia a gazdálkodó osztálynak, hogy nagy eltulodásuk álltak be a város társadalmi szerkezetében, új nézetek, új érdekek, új osztályok nőttek fel mellette és slyban tul is szárnyalták őt.

Mutatja ennek a teremnek a képe, mutatja a város egész élete, hogy ez így van. S bár biztos mérési eszközök az ily sulymegállapításra nem lehetnek, de már a közadózásnak, a teherbirás és mérőeszközének jegyeiből meglepő világításban állnak a társadalmi osztályok.

ADOMÉRÉSEK.

I.

1. Földmivelők minden adója 433.601 korona.

2. Szellemi foglalkozások 206.632 kor. Keresk. és iparosok 441.227 kor. Nyilv. számad. vállal. 353.644 kor. Összesen I m. 001.500 kor. Ez utóbbiak adótöbblete 568.000 korona.

II.

1. Földmivelők adója 433.601 kor.

2. Háztulajdonosok adója 843.761 kor. Ez utóbbiak adótöbblete 410.160 kor.

III.

1. Földmivelők adója az ő házaik adójával 647.800 kor.

2. Szell. fogl. ipar, keresk. az ő házaik adójával 1.500.000 kor.

Ez utóbbiak gazdasági sulytöbblete 852.200 kor.

IV.

1. Házbéradó 8332 ház után 630.869 korona.

2. Házosztályok 1323 ház után 3633 korona. Összesen 9655 ház után 634.500 korona.

3. Adómentesség és átl. jöv. pótdadó 209.000 kor. Összen 843.700 korona.

4. Ebből 12 üzleti utca 467 házra 280.500 kor. adót fizet.

A kereskedelem, ipar terhei.

Mert ahova a keresk. vagy az ipar. szóval a munka beteszi a lábát, amit az kezével eszével, tőkájével megérint, ott értékek teremnek, árak, jövedelmek megsokszorozódnak, keresetek támadnak, melyek a lakoságnak kenyérkereső foglalkozásokat nyújtanak, a városnak közjövödelmeket adnak.

A keresk. ipar és vállalkozás teszi, hogy a Piac-utcán 1000 kor egy négyszögöl telek, az teszi, hogy az általa elfoglalt utcák 450 háza közel annyi adót fizet, amennyi a város összes 10.000 házának a fele adója és ehhez aránylik a maga egyéb közteherviselő képessége, állami egyenes és városi pótdója s ha még csak ezt viselné, de nem tehet egy lépést, hogy érte a köznek pénzt ne fizessen, fizet a réven, vámon, kövezeten, vásáron a kirakataért, járdafoglalásért, az ő munkásai fizetik be a fogyasztási adók tömegét, ő táplálja a vasutat, postát, telefont, ő használja a gáz és villanyt, a nyomdát, ő fizet érte anynyit, oly árakat, hogy légszuszgyári üzemén a város tíz év alatt másfél milliót, nyomdáján 300.000 korona nyereséget tehet félre.

Mindezek adók, szörnyű adók, csak hogy más a nevük, ezeket 99%-ban mind a szellemi foglalkozások népei fizetik, fizetik már-már a lerokadásig s ezeknek közteherviselési erejéből szépül, épül a mai Debrecen.

Mostoha gyermekei voltak ez intelligens foglalkozások hosszú időközön át Debrecennek, mert a város nagy és indokolt mezőgazdasági jellege ennek a színezetnek nyújtott érvényt, hatalmat a közügyek és társadalmi ügyek intézésénél.

De immár eljött a kor, amelyben ennek meg kell változnia és ép oly indokolt, hogy a modern kereseti foglalkozások a tőke, munka vállalkozás és szellemi vezetés, mint városfentartó erők foglalják el domináló helyzeteket s a vállaikra egyoldaluan egyre sulyosabban nehezedező közterhek a testvér társadalmi osztályokkal igazságosan megosztassanak.

Ezek a munkát kereső osztályok a városnak nemcsak közterheit viselik, amint láttuk aránytalan tulsulyban vállukon, de mindazokat a városi vállalatokat, közüzemeket, melyeket igénybe vesznek, felvirágoztatnak, azok jövedelmeit a maguk fizetéseivel megsokszorozzák.

Mert az a nyereség, amit a városi vállalatok kimutatnak, a világító vállalatok másfél milliója, meg többi csak ugy származhatott, hogy az üzemeket használók a befektetett városi tőke törlesztésén, kamatozásán, tartalék biztosításán felül még annyit tulfizettek, hogy az a nyereség előállhatott.

Privilégiumok és egyenlő teherviselés.

Ezzel szemben a gazdák, azok egy része, használja a város egyik legnagyobb ingatlanvagyonát, a 42.000 holdas Hortobágyot olyan árban, olyan jövedelmet biztosítólá, hogy azt csak mély szegénnyel mondhatjuk ki s megakarná kötni magát, hogy ebből nem enged, hogy övé a város, övé a hatalom.

Józsue megállithatta egykor a napot, én ugyan ezt sem hiszem el, de a gazdák nem állithatják meg a napot és az idők folyását e város nem csak az övék, a város a városé. Én ezt nem sértő vagy kisebbítő szán-

delegáció a helyére
fegyverrel!

házaik adójá-

. az ő házaik

sulytöbblete

án 630.869 ko-

után 3633 ko-

án 634.500 ko-

tl. jöv. pótdó

rona.

7 házra 280.500

terhei.

y az ipar. szó-

mit az kezévei

ott értékek te-

egsoksorozód-

elyek a lakos-

ozásokat nyuj-

meket adnak.

zás teszi, hogy

gyszögöl telek,

glalt utcák 450

mennyi a város

adója és ehhez

teherviselő ké-

városi pótdója

nem tehet egy

ntz ne fizessen

eten, vásáron a

az ő munkái

tömegét, ő táp-

ont, ő használja

ő fizet érte any-

szgyári üzemen

milliót, nyomdát

tehet félre.

adók, csak hogy

an mind a szel-

tik, fizetik már-

köztehervise-

ai Debrecen.

ak ez intelligens

n át Debrecen-

indokolt mező-

zinezetnek nyuj-

tüggyek és társa-

amelyben ennek

y indokolt, hogy

sok a tőke, mun-

ezetés, mint vál-

l domináló hely-

aluan egyre su-

tek a testvér tár-

ságosan megosz-

osztályok a vá-

t viselik, amint

latokat, közüze-

vesznek, felvirá-

t a maguk fize-

it a városi válla-

vállalatok más-

gy származha-

ználók a befekte-

n, kamatozásán,

meg annyit tulfi-

előállhatott.

b teherviselés.

ak, azok egy ré-

k legnagyobb in-

ldas Hortobágyot

met biztosítól,

ennel mondhatjuk

, hogy ebből nem

vé a hatalom.

rvkor a napot, én

de a gazdák nem

az idők folyását

a város a városé.

y kisebbitő szán-

dékkal mondom. De úgy van. A világ így változott, a mindenkire érvényes közfelfogás itt fejlődött. Valamikor azoké volt a világ, akiké a föld. Ma azoké a világ, az ország, a hatalom, város és minden ami közös, akik rajta élnek, lélekzenek, dolgoznak, terheit viselik, emberek, szóval ma mindenké, a közé. Kiváltságos jogú osztályok ma már nincsenek, mert minden emberi jog egyenlő. Debrecen azé a százezer lélekző, dolgozó, a maga körében, a maga módján sürgő-forgó, igát vonó, terhet viselő emberé, aki rajta egyenlő módon él. S a jogok alapja az egyenlő teherviselés.

Új periodus előtt áll a világ. Mint ahogy nagyvárosokban látjuk a megjelenő erőforraló, izgalmas plakátokat, melyeken a földből kitörő egy-egy erős kéz, összeszorított ököl, izomtól duzzadó kar jelenik meg fenyegetőleg, vagy azokat, melyeken fekete háttérben tűzvörös színpoltokkal a gyári munka képe rajzolódik s egy új világgazdálkodás konturjait veti elének, — forduló előtt áll a világ, új gazdasági vérkeringés alakul ki s minden részecskének életsikere, jövője attól függ, hogy be tudja-e idejében kapcsolni a maga szervezetét a nagy vérkeringésbe.

A mi híres délibábunk is egészen más képeket vet fel, mint valaha. Nem szelid legelő nyájakat, távol templomtornyocskákat bárányfelhők közepette, hanem megjelenik horizontunk hajnalodó bitorában hatalmas kulturintézetek derengő képei, megjelenik egy sokigényű lakosság minden téren való éhessége, testi-lelki jólét után való vágya, melvél ki kell elégiteni, ehhez pénz kell, városi közjövdelem, pénzt, közjövdelemmet csak egy keresőképességében megerősített lakosság szolgálthat. Keresőképességet pedig a tőke, munka, vállalkozás együttes ereje nyújthat.

Oda, ahol a közterhek agyonsanyargatják a vállalkozást, nem szívesen települ a tőke és munka, szét kell tehát néznie a városnak, hogy parlag erőit összeszedje, gazdagságának kamatait felhasználja, mindenét jól gyümölcsösztesse.

Texasi gazdálkodás.

És szétnézve, az apró-cseprő, jövedelem szurkáló, csipkedő bosszantó szunyogokon túl megakad a szem egy heverő elefánton, a vén büzös Hortobágyon.

Előttem a Hortobágy tíz évi állatforgalmának és jövedelmességének képe. Tíz éves átlagban volt a Hortobágyon évente 20.000 nagy marha, 26.000 birka.

Minden holdra esik 1 állat. A jövedelem pedig, szintén 10 éves átlagban 90.000 korona, tehát holdanként 2 korona. Volt esztendő, mikor 17.000 kor. (1906.) volt, amikor 160.000 kor (1903.) volt a tiszta jövedelem. Átlagban a 10 év 90.000 koronát ad ki.

Ez a texasi gazdálkodás már Texasban sem áll fenn. És ezt az állattenyésztés érdekében burkolni nem lehet, mert nem állattenyésztés folyik a Hortobágyon, hanem csont és bőrtenyésztés.

Ilyen gazdálkodás mellett, dacára az élet azon őserőinek, melyek Debrecen talán minden más város fölé helyezte, el kellett jutni odáig, hogy emelkedő irányzatot itt maholnap csak a pótdó- és százalékok mutatnak. Eddig felvittük 51 százalékra. Most a 43.5 százalékhoz 7.5 százalék más című pótdó jön.

A városnak 103 millió korona tiszta vagyona van, ebből föld és erdő 75 millió.

Összes évi szükséglete a városnak 3 millió 700.000 K súlyon óriási fekvő vagyon mellett 51 százalék pótdó, 700.000 koronát kell ráfizetnie a lakosságnak, hogy a város minden javadalma és jövedelme mellett fedezhesse szükségleteit.

A Hortobágy és az iparvállalatok.

Hogy a város ingatlan gazdálkodása és ipari gazdálkodásai mily arányban állnak, hogy tehát mily szükséges és sürgős áttérni modern közzgazdálkodásra s hogy mily bünyösen keveset hoz a Hortobágy, egy példával illusztrálom.

Nm tudom, elcsereálnék-e a gazdák a Hortobágyot a városi világitási vállalattal.

Bizonyára kinevetnék az ilyen ajánlatot. De hogy a város szempontjából milyen keserű és milyen görbe ez a nevetés, hogy nekünk, nem gazdalényeknek, hanem adófizető városi közpolgárságnak mennyire érdemes volna e csere, mutatják a következő szám adatok:

A városi világitási vállalat, melybe a város 122.000 koronát fektetett, a többit maga a vállalat fektette, 11 év alatt gyűjtött 1.700.000 korona tiszta vagyon.

Mit gyűjtött a Hortobágy? Tapasztalatokat és állatbőröket.

A világitási vállalatnak üzleti feleslege az 1911. évben gáznál 146.000, villamnál 142.000, összesen 290.000 korona volt. Magába a házipénztárba beszállított 7 év alatt 353.000 koronát. Kik fizették e felesleget a városnak? Épen nem a gazdálkodók.

Kisebb keretekben hasonló eredményük a nyomda, téglagyár és egyéb vállalatok. — Hogy többet ne mondjak, ez az egy ház itt, a városháza, a földszintes üzleteivel fele annyit fizet, mint az egész Hortobágy.

Be kell látni, hogy ez a privilegizált állapot a gazdák részére a Hortobágygyal szemben fenn nem tartható. Nem is illenek, hogy ahhoz ők ragaszkodjanak s a város bőrében a többi társadalmi osztályok terhére gazdagodni akarjanak.

S ha még gazdagodnának? De ez az ázsiai pusztá ezzel a parlag műveléssel nekik sem hoz gazdagodást, ennek a fejedelmi vagyonnak a haszna benn marad a földben. A gazdák kivenni nem tudják, mást pedig közel eresztenei hozzá nem akarnak.

Tisztelet a földnek s a föld gazdanépének, de a haladás és fejlődés útjain keresztül fektüdniök nekik sem szabad.

A földanya.

Minden vagyonnak a föld az anyja s a munka az apja, mondja Ruskin.

Debrecen fejlődésének jövődöbeli alapja, új nemzedékek vagyona, az unokák boldogulásának titka (s itt gondoljanak a gazdák az ő unoka-nemzedékükre, abból fog kialakulni a jövő Debrecen vezető intelligenciája, példa rá a mai kép, amelyet látnak, az unokák boldogulásának és Debrecen nagyságának titka ott fekszik abban a 42.000 holdas meddő özvegyi nyoszolyában, melvél Hortobágyon neveznek, ott fekszik anélkül, hogy az új magzatai a közzvagyonnak abból kisariadnának.

Ha minden vagyonnak a föld az anyja és a munka az apja, vezessük vissza ahhoz a meddő özvegyi nyoszolyához az apát, a munkát, a mivelést, hogy frigyükből megszülesse a városunk új fejlődésének, jövődöbeli nagyságának vagyoni előfeltételei.

A fejlődés útja.

Miként a fizikai lényeknek, az eszméknek, terveknek, reformoknak új felfogások születésének is megvan a maga törvényes ideje, mely a fogamzástól a születésig tart.

Minden kérdésnek meg kell érnie, mint a gyümölcsnek, mint a kalásznak, míg leszakítható. Csak látszat az, mintha egy-egy gyűlés vagy testület vagy törvényhozás lelkesüléssel pattannának ki az eszmények. — Mintha például 48-ban márcól-holnapra a törvényhozás lelkesülése, vagy lánglelkű férfiak szava adta volna ajándékba az országnak a jobbágyság felszabadítását s a függetlenség és szabadelvűség világra született gondolatait.

Nem, ezeket a kérdéseket akkorra már megérlelte az idő és az a fogékony, tüzes hangulat, a lánglelkű férfiak megjelenése mind csak a fejlődés determinizmusából folyó érettségi jegyek és tünetek voltak. A jobbágyok felszabadításába évszázadok történelmi rétegein átfüstpölgött melegítőleg a Dózsa György korának és máglyáinak tüze, a szabadság törekvésekhez régi függetlenségi harcoknak, kuruc időknek fegyvercsattogó muzsikája harangozott be s a szabadelvű eszmék feltámadásának utját a kemény földben a Martinovicsoknak felszázaddal előbb kisorsodult vére puhította.

És mutatja a történelem, a világ fejlődésének, testi-lelki kibontakozásának esz-

méi, reformjai egymásnak szolgálnak lépésről, egymást szülik, fejlesztik tovább, nincs a világ soha anélkül, hogy ne érleljen valamit, ime most érik a szociális kibontakozások gondolata, a szabadságjogok általánosítása, a választójog, érik hosszú idő óta s egyszer csak mindenki érzi, hogy megérett és leszakítható, learatható. S előáll az aratásra alkalmasok nemzedéke rögtön.

Igy érett meg a belátások, a tapasztalások, a vitatkozások hosszú idején át a Hortobágy kérdése is. A hasznosítások mai korában a délibábot le kell csapolnunk, tündérlátékaikat pénzre kell váltanunk.

A kérdés érett egészen. Nem mi tüztük és nem a tanács tüzte azt napirendre, hanem a mindent megérlelő élet, a szükségesség maga. A kérdés, mint a sárga kalász, mint a pirosuló gyümölcs, éretten áll, be kell hordanunk, le kell szakítanunk.

És le fogjuk szakítani. De szép volna, hogy ha akkor, amikor eszközeinkkel, edényeinkkel a kerítés felé megyünk, a gazdák társadalma ne kődobással és káromkodással fogadjon minket, hanem féltőn jöjjön elének és kezét kézbe fogva, testvéries egymástértéssel vigyú a város csürijébe, a mi a városé.

Ami a tanács javaslatában foglaltatik, az a gazdák sérelme nélkül, sőt az ő osztályuk érdekeinek egyenesen figyelembevételével a közzjő szempontjából helyes utra igazítja a kérdés megoldását, azért én a tanács javaslatát elfogadom és javaslom a t. közzgyűlésnek, hogy egyhangulag fogadja el.

A vita.

Oriási taps s percekig tartó éljenzés fogadta a hatalmas beszédet, amely után Bakonyi Samu szólalt föl. Honorálta Szávay fejtegetéseit, de nem helyesli a szám összehasonlításokat, mert azok osztályokat állítanak szembe. A gazdákkal együtt kell megoldani a kérdést közmegelegedésre, senkinek se legyen keserűsége a megoldás miatt. Kéri Fejér indítványát elfogadni, amely lényegében egyező a tanácséval.

Jánosi Zoltán kifejti, hogy Szávay beszédéből osztályellentéteket kiolvasni nem lehet. Beszél azután arról, hogy a város 90000 hold birtokából 42000 hold a Hortobágy, amelyen most ázsiai állapotok vannak. A 12000 hold kiszakítása nem rontja meg az állattenyésztést, marad még legelőül 30000 hold, ez a birtok egyharmad része, többet a város nem adhat. Ha Fejér indítványa lényegében egyező a tanácséval, miért nem csatlakozik ahhoz.

Szávay Gyula, Bakonyi Samu, Jánosi Zoltán, Dicsőfi József fölszólalása után Fejér Ferenc dr. élt a zárszó jogával, miközben ama megjegyzésére, hogy a városi párt kényeszereszközökkel dolgozik, azzal, hogy pártkérdéssé tette az ügyet, óriási zai és láрма tört ki, amely percekig tartott.

— Mi köze hozzá — hangzott az ingerült kiáltás. A kavarodásban a főispán csak percek múlva tudta helyreállítani a csendet.

Végre szavazásra került a sor. A főispán föltette a kérdést, hogy akik a tanács javaslatát elfogadják, igennel, akik nem, nemmel szavaznak, egyben elrendelte a névszerinti szavazást, amit husznál több bizottsági tag kért. A szavazás eredménye a következő volt:

Akik hasznosítanak.

Igen-nel szavaztak:

Aczél Géza, Aufricht Vilmos, Balkányi Ede dr., Balkányi Miklós dr., Bárdos Géza, Békés Lajos, Benkő János, Biczó Gyula, Bruckner Ernő dr., Csanak János, Csanak József, Csikos Sándor dr., Csóka Sámuel, Csurka István, Dávidházy Kálmán, Debreczeni Jenő, Debreczeni Lajos, Dóczy Emil dr., Eckstein Márk, Erdődi Lajos, Falk Lajos, Ferenczy Gyula dr., Fisch Lajos, Fráter Imre dr., Freund Jenő dr., Fürst Ödön, Gaál Ferenc, Gajzágó Béla dr., Gara Alajos, Gáspár Géza dr., Geréby Pál, Györfv Aladár, Hegedüs István dr., Hegedüs Jenő dr., Hoffmann Sándor, Horváth János, Illésy Gyula, Jánosi Zoltán, Jászi Viktor dr., Jeney Géza, Jósa Vince, Kánya Lajos, Kenézy Gyula dr., Kernhoffer József, Kiss Ignác, Kocsár Gábor dr., Komáromy Antal, Komlóssy Dezső, Koncz

Ákos, Kondor Kálmán, Koszorus Kálmán, Kovács Aladár, Kovács József polgármester, Kovács József dr., Kovács Kálmán, Körner Adolf, Lőkovic Artur, Lőkovic Márton dr., Lukács Béla dr., Lusztig Károly, Magoss György dr., Mandel Zsigmond, Márk Endre, Mayer Jenő, Medgyaszay Miklós, Medgyessy Lajos, Megyery Pál dr., Moskovits Miksa dr., Muraközy László, Nagy Jakab, Sz. Nagy Kálmán dr., Sz. Nagy Lajos, Nagy Sándor, Pály Gábor, Patay József, Petzkó Ernő dr., Poroszlay László, Publig Ernő, Radákovich Géza, Riesz Henrik, Roncsik Lajos, Rostás István, ifj. Schvarcz Vilmos, Sinka Sándor, Somossy László, Szabó Elek, Szabó István, Szabó Kálmán, Szikszói-Szabó László dr., Szántó Győző, Szántó Sámuel, Szávay Gyula, Szent-Királyi Tivadar, Szép József, Szilágyi Imre, Szilcz Ferenc, Szöllös Dezső dr., Tafler Ignác, Tatay Ferenc, Tóth István, Tóth Emil dr., K. Tóth Mihály dr., Tüdös Kálmán dr., Varga Emil dr., Varga Károly, Vargha Elemér dr., Vadon Sándor, Vásáry István dr., Zádor Lajos, Zelinger Ede, Zöld József.

Akik nem hasznosítanak.

Nem-mel szavaztak:

Bacsó Dezső dr., Bakóczy Gábor, Bakonyi Samu dr., Balogh István, Balogh István, Bilkei Kövesdi Imre, Burger Péter dr., Cziffer Nándor, Deutsch Sámuel, Dicsőfi József, Fejér Ferenc dr., Grósz Nagy Ferenc, Haendel Vilmos dr., Herangi Sándor, Herczeg János, ifj. Horváth János, Hutfleisz Kázmér, Jóna János, ifj. Jóna János, Kecskés István, Kelemen Gábor, Kenyeres Károly, Kertész Imre, ifj. Kertész István, Kertész János, Kertész László, Kertész Mihály, Kiss Gyula dr., Komlóssy Imre dr., Kovács János, Kovács Lajos, Medgyessy Ferenc, Ménes Mihály, Mike Ferenc, Móricz Ferenc, Nagy Albert, Nagy Pál, Pethő István, Polgári Bálint, Révi Nándor dr., Rickl Antal, Rickl Géza, Szabó Mihály dr., Szathmáry Ferenc, Szentesi János, Szikszay Lajos, Szilágyi Bálint, Szűcs István, Török Bálint, Tüdös János dr., Ujlaki Hugó dr., Ungvári József, Vajsi Imre, Váray János.

A határozat kimondását viharos éljenzéssel, percekig tartó tapssal fogadta az óriási többség. Ekkor már este hét óra volt és így a főispán az ülés folytatását holnap délutánra tűzte ki.

A debreceni magántisztviselők szervezkedése

Megalakították a helyi választmányt.

Kedden este tartották meg a debreceni magántisztviselők szervezkedő gyűlésüket, a melyen a Magántisztviselők Országos szövetsége részéről megjelent Kreutzer Lipót dr., a szövetség elnöke és a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete részéről Pasku Gyula, ennek az egyesületnek a főtisztviselője.

A gyűlést, amely a Kereskedő Társulat dísztermében folyt le, Bárdos Géza, a kereskedő Társulat főtitkára nyitotta meg és a szervezkedés ügyét, meg a nyugdíjkérdést meleg figyelmébe ajánlotta a debreceni magántisztviselőknek.

Pasku Gyula részletesen ismertette a Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesületének alapszabályait és kérte a jelenlevőket, hogy ezen alkalommal alakítsák meg az Egyesület helyi választmányát.

A tetszéssel fogadott előadás után Székely Albert bankigazgató fejtegette a Magántisztviselők országos Nyugdíjgyesületének kedvezéseit más nyugdíjpénztárakkal, különösen a vállalati pénztárakkal szemben. Ebben a központi nyugdíjintézetben nincs meg a tisztviselők lekötöttsége, boldogulásukat az ilyen lekötöttség akárhányszor megakadályozza és ennek a központi intézménynek megvannak az erősségei, régi és kitűnő nyugdíjpénztára ez a magántisztviselő osztálynak. A debreceni magántisztviselők nyomatékos figyelmébe ajánlja a kitűnő intézményt.

Székely igazgató előadását tetszéssel fogadták.

Kreutzer Lipót dr. ismertette ezután az 1896. óta fennálló Magántisztviselők Országos Szövetségének programját, kitért a Szövetség akciójára a magán nyugdíjpénztárak ellen, amelyeket most már alaposan megrendszabályoznak a magyar bíróságok. — A szervezkedés szükségességét hangoztatta; a magántisztviselők — ugymond — ha felismerik a szervezkedés szükségét, megjavítják jelen élethelyzetüket és legkönyvebben oldhatják meg nyugdíj-problémájukat. A debreceni magántisztviselőknek mind a Szövetség, mind a Nyugdíjgyesület felkarolását a lelkiükre kötötte.

Bárdos Géza felszólalása után megalakult a Nyugdíjgyesület helyi választmányja, amelynek elnökévé Székely Albert bankigazgatót, titkárrá Kiss Kálmán takarékpénztári cégvezetőt választották meg.

Székely Albert megköszönte a bizalmat, és a jövőre nézve felajánlotta munkásságát a magántisztviselő osztály javára.

A székelyhídi vasut és a kocsitároló

Nagy kérdések a közgyűlés előtt.

A ma lefolyt rendkívül fontos közgyűlés nem nyert befejezést s a Hortobágy hasznosítás vitális kérdésében történt örvendentes döntés nem merítetne ki azokat az igen nagy horderejű kérdéseket, amelyek Debrecen fejlődésének föltételei. E nagyjelentőségű ügyek között különösen két dolog van, amelyek elintézésének helyessége Debrecen boldogulásához, vagy elmaradásához adhatnak okot. Ezek egyike a nagyléta—székelyhídi vasut, a másik a kocsitároló ügye.

Tudvalevő, hogy Debrecen városa évtizedeken át valósággal áhította azt, hogy a Szilágyságot Debrecenhez csatolhassa. Természetes is ez a kívánság, mert hiszen mindenki előtt ismeretesek azok az óriási közgazdasági előnyök, amelyek ez óriási területnek Debrecenhez csatolásával származnának Debrecenre. Ez érdek mellett evidens érdeke a városnak ez a vasut Debrecen vasutpolitikája szempontjából is. Mindezeknek az óriási érdekeknek figyelembe vételével még a kérdést sem szabad föltenni, hogy megéri Debrecennek a kért hozzájárulást e vasut. Mert mit kér a vasutépítő társaság, a mely tényekkel igazolta, hogy a legnagyobb készsége meg van a kiépítésre, de teljes lehetetlenség azt megépítenie, ha Debrecen városa a kért 50000 korona hozzájárulást nem adja meg, mert az érintett községek, Kokad, Álmosd, Bagamér a maguk lehető hozzájárulását már megadták, de meg jól tudják, hogy a vasut nem nekik, hanem Debrecennek elsőrangú, fontos közgazdasági érdeke. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a társaságnak a Derecske—nagylétei vonalat, amelyen most csak tíz tonnás kocsik járhatnak, 15 tonnás kocsik járatására alkalmas elősrangu vonallá kell alakítania.

A mai közgyűlés után, amelyen kifejezést nyert a Hortobágy ügyénél, hogy a közgyűlés megértette a kor követelő szavát s meglátta a helyes utat, leheetlennek tartjuk, a tanácsi javaslatot, amely nem kívánja a kért hozzájárulást megsavaztatni. Pedig ismeretes, hogy a közgyűlés és a különböző bizottságok is azzal a hangoztatott intencióval szavazták meg előbb a kisebb hozzájárulást, mert később, a most bekövetkezett esetben, amikor a társaság ez 50000 koronát is kérni fogja, a város esetleg ujabban felmerült kívánságait is érvényesíthesse s érdekeit minél jobban biztosítsa. De bármiként állana is a dolog, a székelyhídi—nagylétei vasut megépítését akadályozni vagy csak késleltetni a kért hozzájárulás megtagadásával, nemcsak hiba, de hüny volna. A közgyűlés bizonyosan folytatja holnap, amit megkezdett ma, a modern fejlődés útján a haladást a város boldogítása érdekében.

Ugyancsak hatalmas érdek közgazdasági szociális és város politikai függök a

kocsitároló és javító létesítéséhez. A Magyar Vasuti Forgalmi részvénytársaság óriási, nemzetközi vállalatának egyik központját akarja itt megteremteni. Négy-ötezer vasuti kocsit raktároz itt el, azok javítása több száz munkást alkalmaz, cégét itt jegyezteti s ennek folytán tízezer koronánál nagyobb összeggel járul a községi terhekhez s javító telepét gyárrá fejleszti ki. Beláthatatlan szép eredményekre nyújt perspektívát ez az ajánlat. És ekkor előállnak azok, akik rövid látó szemmel csak néznek s álokoskodással tudatlansággal, vagy rossz akarattal kezelik a kérdést s azt mondják, hogy ez óriási telep létesítésére kért száz hold földet, amelyet még ezután kell a társaságnak százezrekkel jóvátenni, amely most egy fillért sem hoz, birkalegelőként sem jövedelmez semmit, minél nagyobb bérért kell odaadni. Van néhány embernek bátorsága ilyen bünyös hibát elkövetni a város érdeke ellen akkor, amikor az elérhető ötezer koronás bérelőnyvel szemben százezreket érő haszon kínálkozik.

A közgyűlés azonban bizonyára itt is megtalálja a város érdekeit s nem fogadja el az álokoskodók álláspontját s nem felejtette el a mai közgyűlésen elhangzott hatalmas érveket, amelyeket Szávay Gyula beszédeben halmozódtak össze. Ha a közgyűlés következetes önmagához, ha e beszédnek meggyőződéssel tapsolt s ha igazán megértette a beszédből a modern kor szellemét, elősegíti e két hatalmas nagy dolgot, a székelyhídi—nagylétei vasut és a kocsitároló létesítését.

Megtagadott orvos-fuvar

A bérkocsisok visszaélései körül.

Aligvan nap, hogy a hatóságok ne foglalkozzanak azokkal a visszaélésekkel, melyeket a bérkocsisok követnek el a nagy özőnséggel szemben. Hiába éri őket bármily nagymérvű pénzbüntetés, semmit sem használ, leülnek a pénznek megfelelő napokat a rendőrségi fogházban s kezdik elülről a visszaéléseket. Mintha csak a törvény erejét akarnák próbára tenni, vagy a hatóság tehetlenségét bebizonyítani.

Ime a legújabb debreceni bérkocsis eset:

Strelinger Győző dr. orvost e hó 25-én este, nyolc óra tájban, egy szüléshez hívták segédkezni. Lóhalálában készült fel a nagy gondot és körültekintést igénylő műtéthez és Kiss József I. számú egyfogatu bérkocsiját akarta igénybe venni, hogy annál hamarabb jusson rendítetési helyére. A bérkocsis azonban kereken visszautasította a fuvarát és kijelentette, hogy a Nap-utcába nem megy, mert a lova nem azért van, hogy agyonkinozza azt.

Az orvos, akit hivatásának tudata türelmetlenné tett, ekkor arra kérte a bérkocsist, hogy legalább addig jöjjön vele, amíg a köves uton haladnak, azután gyalogosan folytatja útját, mert nagy beteghez megy, akinek életébe is kerülhet a késedelem. Hiába! Kiss József hajthatatlan maradt s az orvosnak gyalogszerrel kellett kibandukálnia a Nap-utcába.

Akárha Afrikában, vagy az Ausztráliai vademberek között laktának. Pedig a rendőrségünk mintarendőrség s a főkapitány szigorú közismert a városban. Am ez alkalommal kénytelenek vagyunk a módszerében keresni a bajok kuforrását. Ugyanis a büntetések kiszabásában van a hiba. Ne fokozni tessék a pénzbüntetést, hanem mindjárt a legelső esetben figyelmeztetni a kocsitulajdonost, vagy a hajtólegényt, hogy ismételt esetekben már igazolványok bevonása lesz

a kimérendő majd a bekedvüket az visszaélések követelhet a bérkocsi ipa ért odamehe

Az utok

Grandió rendező bizsorozatát m főgimnázium most is, mint töltötte meg ték általáno egyuttal a r is szólott.

A Sve énekkara, e pompásabba a műsört S karának ös precíz előad melyből az tanárának: rigensnek:

Hogy a is számotte emlékezzünk való tanárán tét különös Fűredi Sam nyei Ilona v nak három s nagy gyönyo nak. Hamm és Burghar rázta kiváló felfogással. játszott az amihéz töké elsőrangú z legimpozáns gora-trio (k redi és Fáb danunk is f után elemen lyel a maga zönség sziv

Férfi-érettő. Az e István adta dig Medgye novits Istvá mazkodassa kony, meleg a kitűnő acu nyalóan cs és tömörsé zugott a tap

Külön zongoraszá Chopin egy könyvedsége lános tetsz iátéka után lonoktól me tott ki a ha

Nagy é melodramáj melyet a r nak tiszta, szavalt lelk zenekar, m tettek magu szám után mét sok ill Titz Antal

Ismét Jolán az e peramentum

EL

a kimérendő legenyhébb büntetés. Akkor majd a bekövetkezők el fogják venni a kedvüket az ilyen „ázsiai kalandok”-tól és visszaélésektől. Mert annyit még is csak megkövetelhet a város közönsége a jövedelmező bérkocsi ipar kiválasztottaitól, hogy a pénzért odamehessen, ahová akar.

Az utolsó csütörtöki felolvasó est

Grandiózus programmal fejezte be a rendező bizottság a csütörtöki esték ezidei sorozatát ma délután 5 órakor a róm. kath. főgimnázium dísztermében. A tágas szalát most is, mint rendszeren, igen előkelő közönség töltötte meg zsufolásig, ami nemesak ez esték általános népszerűségét jelenti, hanem egyúttal a mai szereplők fényes gárdájának is szólott.

A Svetits-intézet tanítónőképzőjének énekkara, ez a pompás hanganyagu és még pompásabban képzett énekkar nyitotta meg a műsort Siklós A. „Kicsi fülemile” c. szép karának összevágó, szépen színezett, gondos precíz előadásával, óriási tapsvihart keltve, melyből az énekkar mellett méltó rész jut tanárának: Mária Izabella nővérnek és a dirigensnek: Titz Antal dr. tanárnak is.

Hogy a nagy koncert-terem pódiumán is számottevő zenei számokkal folytassuk: emlékezzünk meg előbb is a zenede négy kiváló tanáráról, akiknek szereplése ezt az estét különösen érdekessé tette Fábry Irma, Fűredi Samu, Hammerstedt János és Szőnyi Ilona volt ez a négy művész. A műsornak három számát töltötték be, mindegyikkel nagy gyönyörűséget szerezve a hallgatóságoknak. Hammerstedt Beethoven „Skót-tánc”, és Burghardt „Rondo” c. darabjait zongorázta kiváló technikával és tudatos művészi felfogással. Fűredi három igen szép darabot játszott az ő ujjai alatt remekül zengő cellón, amihez tökéletes művészettel simulat a Fábry elsőrangú zongora kísérete. De talán mégis legimpozánsabb volt az ének-cello- és zongora-trio (két darab), amelyet Szőnyi, Fűredi és Fábry adtak elő ihlettséggel. Mondanunk is fölösleges, hogy mindegyik szám után elementáris erővel tört ki a taps, amely a magas zenei élvezetben részesített közönség szívesen adózott mindegyiküknek.

Férfi-ének is volt ez estén, még pedig kettő. Az egyiket, a magyar dalokat, Szőke István adta elő; a másikat, a műdalokat pedig Medgyessy Dániel, mindkettőjüket Jaszenovits István kísérte zongorán kitűnő alkalmazkodással. A Szőke érces, mégis hajlékony, meleg bassusa époly szívhez szóló volt a kitűnő acusikájú teremben, mint a mely száryalóan csattogott a Medgyessy légvívással és tömörséggel ékes magas tenorja. Sokáig zuggott a taps mind a két szám után.

Külön kiemelés érdemel az a gyönyörű zongorasám, amelyet Boros Anna adott elő. Chopin egyik nottarnóját játszotta elegáns könnyedséggel, beható értelmezéssel oly általános tetszést aratva, hogy alig akart szép játék után megszűnni a taps, melyet a sablonoktól ment egyéni szép játék méltán váltott ki a hallgatóságtól.

Nagy és mély hatása volt Farkas-Lányi melodramája „Fabián, Rákóczi hadnagya”, melyet a róm. kath. főgimnázium zenekarának tiszta, kísérete mellett Kovássy Miklós szavalt lelkesen, bensőséggel. Ugy a derék zenekar, mint a jeles szavaló ugyancsak kitétek magukért, úgy hogy a remekül sikerült szám után sokáig zuggott a taps, melyből ismét sok illeti a zenekar kitűnő vezetőjét: Titz Antal dr. tanárt.

Ismét nagy diadalt aratott ez estén Vass Jolán az ezredes leánya monológjának temperamentumos előadásával, nagy derűtsé-

get keltve sok izben a mókák ügyes kiélézésével. Falrengető taps volt a jutalma.

Boros Mihály egy novelláját olvasta fel; szólott pedig a nóta az élemedett báróról, meg a kis cirkuszi csillagról, ki amazt lángragyújtja, de aztán kiszül, hogy a kettő: apa és leány. A formás apróságot szívesen tapsolta a közönség.

Ennyi sok szép szám közül is kimagaslott a műsor „pièce de resistance”-ja: Varjas Endre a „Vir desideriorum” címen tartott szabadelőadása. A szatmári Irsik-collegium országos hírvigazgatója most is, mint a multkor, magával ragadta a közönséget ragyogó eloquentiájával, benső, nemes hevével, filozófia mélységű de költői hevű gondolataival, művészi előadásával. Mint a cím mutatja: a vágyak, kívánságok emberéről beszélt; de arról, aki helyes meglátással isteni mértékhez szabja nagy, örökkévaló célokra irányzott kívánságait, mint az újszövetség Mestere, aki élete szenvedéseivel és vérontásával bizonyította, hogy amit a tömeg értéknek tart: az a nulla és amit semmire sem becsül: az az igazi érték!

A program végén, befejezéséppen, Lóky Béla dr., főgimnáziumi igazgató, a rendező bizottság elnöke tartotta meg záróbeszédét. Mivel a hosszú program miatt (8 óra után ért véget!) kevés idő állt rendelkezésére: csak röviden vázolta az ideiek sikerét, de meleg szavakkal mondott köszönetet a siker részeseinek: a szereplőknek, a közönségnek, a rendező-bizottságnak és a sajtónak, mely állandó, becses támogatásával oroszlanrész tarthat belőle magának.

Az egész est fényes sikeréhez méltó volt az a gyönyörű zeneszám, amellyel Kiss Béla fegyelmzett művészi fokon álló zenekara zárta be az ideiek jobbnál jobban sikerült sorozatát.

Színház és Művészet

A színház műsora.

PÉNTEK: A Kis kávéház, vigjáték.

Bemutató előadás. (C bérlet.)

SZOMBAT: A kis kávéház, vigjáték, (A bérlet.)

VASÁRNAP: Délután A gésák, operett. Este A kis kávéház, vigjáték. (Kis bérlet.)

A kis kávéház. Érdekes bemutatója lesz holnap, pénteken este a debreceni színháznak ekkor lesz a premierje Tristan Bernard kitűnő vigjátékának, melyet Heltai Jenő fordított. A vigjáték-újdoncság sok jó szerepe alkalmat nyújt a színészeknek, hogy kellemes estben részesítsék a színházközönségét. A darabot Zilahy igazgató rendezte nagy körültekintéssel. Papp Etelka, Fabinyi Felicia, Vajda Ilonka, Császár Kamilla, Uthy Gizella, Guthi Sári, Virányi, Kassai, Dési Ligeti, Székely, Kemény, Békéssi, Máthé és Kelemen játszanak nagyobb szerepeket a darabban, melynek premierjét nagy érdeklődéssel várják.

Márkus Emilia vendégjátéka. Mint már jelentettük, Márkus Emilia, a Nemzeti Színház nagy művésznője, vasárnap és hétfőn vendégzerepelni fog a debreceni színházban. A művésznő évek óta nem volt Debrecenben s most két parádés szerepét játssza el nálunk: vasárnap a Boszorkányban Zoráját, hétfőn a Kaméliás hölgyben a címszerepét. Mindkét előadást bérletszünetben tartja meg az igazgatóság. Jegyeket ez előadásokra a színházi pénztár holnaptól kezdve árusít.

Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal 3 órai kezdettel „A gésák” operett kerül színre elsőrangú kiosztással. Jegyeket ez előadásóra a színházi pénztár előre árusít.

A Zenekonzervatórium hangversenye.

Tegnap tartotta az Arany Bika dísztermében második növendékhangversenyét városunk egyik legelőkelőbb zeneitanintézete, a P. Nagy Zoltán vezetése alatt álló zenekonzervatórium. A hangversenyen Huszár Gabriela Kardos Lili, Schenk Klári, Lovász Mici, Szemere Margit, Horváth Ilonka, Szöllős Sándor Boros Rózi, Némety Kata, br. Schönberger Aliz, Némets Erzsi, Heimlich Ilona képviselték a zongora tanszakot, Haják Károly hegedű művész növendékei közül Krisztiáni, Batári Imre, Bélyeky Lajos, Nevelős Géza és Nagy László működtek közre, míg a szavalati tanfolyam vezetője Kulin Ilonkát állította a dobogóra. A szereplők mindegyike derekasan megállotta helyét. A nagyszámúban megjelent előkelő közönség örömmel álapította meg a növendékek szép haladását, a közreműködők szülei pedig meggyőződtek arról, hogy gyermekeik zenei nevelését oly komoly, céltudatos művésztanárok kezére bízták, kik minden igyekezetüket tudásukat növendékeiknek szentelik.

HIREK

— **A pápa beteg.** Rómából táviratozzák: A pápa egészségi állapota az utóbbi napokban csakúgy rosszra fordult, olyannyira, hogy Amici tanár, aki a pápa háziorvosát helyettesíti, a legteljesebb nyugalmat ajánlotta a Szentatyának. Ennek következtében lemondtak minden nyilvános audenciáról. A pápának légzőszervei vannak megtámadva, de remélik, hogy magas kora ellenére sem fenyegeti komolyabb veszedelem.

— **Schönberger Brunó báró kitiintetése.** A király Schönberger Brunó báró huszárezredet, a debreceni Vilmos huszárezred volt parancsnokát, aki jelenleg a 16. lovasdandár parancsnoka, a vaskorona III. osztályával tüntette ki.

— **Öngyilkos grófleány.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Andrássy Katinka grófnő Andrássy Gyula gróf leánya ma délután a mellébe lőtt. Sebe nem életveszélyes, de súlyos. Tettének oka ismeretlen, mert a család minden felvilágosítást megtagad.

— **A miniszterelnök Bécsben.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Kuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott, holnap jelenik meg a király előtt, ahol bejelenti, hogy a további megbízatást nem vállalja. Utóda hír szerint Lukács László lesz, aki ma fel is utazott Bécsbe, hogy szükség esetén azonnal kihallgatásra jelentkezzen.

— **Baleset patkolás közben.** Olajos Sándor napszámos tegnapelőtt lovait patkoltatta az egyik kovácsműhelyben. Vasalás közben egy szög a balcombjába hatolt és azt felverte. Olajos ennek semmiféle komolyságot nem tulajdonított, hanem egy kendővel letörölte, aztán teljesen megfélemedezett róla. Tegnap azonban a szúrás helye dagadni kezdett s heves fájdalmak lepték meg Olajost. Ma bejött a kórházba, ahol vérmérgezést konstataáltak rajta s igen súlyosnak találják állapotát.

— **Előléptetések a debreceni bíróságnál.** A debreceni kir. törvényszék és az ügyészség egy-egy kiváló tagjának előléptetéséről értesít fővárosi tudósítónk. Baróthy József kir. törvényszéki bírót ugyanis a VI. fizetési osztályba léptették elő, Magoss Kálmán alügyészt pedig ügyésszé nevezték ki. Mindkét előléptetésben az igazságszolgáltatás két kitűnő tagját érte a kitiintetés, amely a bíróságk örében általános örömet és meglepetést kelt. Ugy Baróthy József, mint Magoss Kálmán nagytudású, kiváló jogász ember, akik a debreceni bírói és ügyészi karnak igen értékes tagjai.

Eladó! április hó 15-től október hó 15-ig való szállításra 1.200.000 darab prima agyag-gép téglá. Kapható Polláknál, Deák Ferencz-utca 9. szám alatt. Telefon 441. szám.

— **Előadás a Hortobágyról.** A Társadalom Tudományi Kör agilis vezetősége az aktuális kérdések iránt is meleg érdeklődéssel viseltetik a szak és vita ülésén tagjai s az érdeklődők jelenlétében vizsgálat tárgyává teszi. A közel multban Kovács József dr. gazdasági akadémiai tanár tartott felolvasást a Hortobágy hasznosításáról s tekintve az akkor megnyilvánuló élénk érdeklődést a tudós professzor tovább folytatta ezen a téren tanulmányait s e hó 30-án délután 6 órakor a Kereskedelmi Társulat termében második felolvasását is megtartja. Ugy a tagokat, mint a szakértőket s az érdeklődőket szívesen látja a Társadalom Tudományi Kör.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értésítettnek a t. tagok, hogy a Deák Ferenc utcai izr. templomban az istentisztelet — további rendelkezésig — a következő időben fog kezdődni. Péntek este 6 órakor; szombat délelőtt 9, délután 4 órakor; köznapon reggel egyegyed 7, este egyegyed 7 órakor.

— **Elűnt repülő gép Debrecenben.** Nagy feltűnést keltett kedden a délelőtti órákban az a hír, hogy városunk felett egy francia aviatikus dupla fedelű repülő géppel gyakorlatozik. Ezrével tódult a sokaság a házakból, iskolákból, hivatalokból az utcákra és a nyitabb terekre, ahonnét óriási magasságban egy repülő gép körvonalai bontakoztak ki, és hosszabb ideig lehetett gyönyörködni ezen rendkívüli eredeti látványban. Többen távcsöveken vizsgálva megállapították, hogy egy teljesen repülő géphez hasonló óriási sárkány lebeg a magasban, melyet Mentze Henrik játék és díszmű áru kereskedő a Piac-utca 38. szám alatt levő főüzletének udvarán bocsájtott fel. Tegnap csütörtökön reggel és délután 4 óra tájban ismét feleresztette Mentze Henrik a repülő aeroplánját, mely hosszú ideig igen nagy magasságban lebegett a város felett. Egy erős szél áramlat azonban elszakította az erősen megfeszült zsinórt és délkeleti irányban magával ragadta, mely mind ez ideig nem került meg. Ki a repülő aeroplánt Mentze Henrik udonságok áruházának Piac-utcai 38. szám alatt levő főüzletébe vissza szállítja illő jutalomban részesül.

— **Örült, vagy szélhámós?! A Csapó-kertből több rendbeli panasz érkezett a nap folyamán a rendőrséghez, hogy egy uri kinézésű ember sorra járta az ottani italméréseket és trafikokat és ellenőrző vizsgálatot tartott ott. Néhol pénzt is követelt s ha nem kapott, kihuzta stílétes botját és azzal hadonászott. A rendőrség a csendőrséggel karöltve nyomoz ez ügyben.**

— **Kincsek Spanyolországban.** Az utóbbi napokban ismételen kapnak levelet egyes magánosok, melyekben egy Madrid melletti faluban, vagy környékén letett kincs megszerzésére hívják fel figyelmüket. Ha aztán naiv emberek felülnek ezeknek a csábításoknak, pénzt zsarolnak tőlük, vagy mint már több esetben történt, a spanyol fővárosba csalják őket s ott kifosztják ezeket. Óva intjük tehát a nagyközönséget, ne üljön fel a szélhámósoknak s az efaíta leveleket hagyja figyelmen kívül és semmisítse meg.

— **Öngyilkos gyengeelméjű legény.** Hajduböszörményből jelentik nekünk: Molnár József 28 éves legény, akinek gyenge elméjű sége városszerte ismert és tudott, ma reggel amíg szülei távol voltak, lakásán felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt.

— **Patkányok egy mészárszékekben.** Szentesi János mészáros ipartársulati elnök már régebben észlelte az egyik izraelita hitközségi husmérésben, hogy a patkányok ott annyira elszaporodtak, mikép az estéknél beszerzett húst végigmászálják és fogaikkal meg is harapdálják. Figyelmeztette e végből Rosinger Lajos hitközségi elnököt is, aki azonban mit sem tehetett az anomáliák megszüntetésére. Ma aztán Hajdu Kálmán őrsparancsnok a rendőrkapitányságon is bejelentette az esetet, ahol a vizsgálat a szomorú állapotok megszüntetése végett folyamatba tétetett.

— **A köszvényes kacsa.** Csinos botrányt rögtönzött ma reggel úgy 8 óra tájban a Tanító-utca 10. számú ház tulajdonosa. Bement Szerepi Ferencné lakója szobájába s előbb becsmerlő és becsületsértő kifejezésekkel, majd később tetleg is bántalmazta azt. Az egész csete-páténak pedig egy ruca volt az okozója, amelyik a féllábra megsántított. A háziak ugyanis azt állították, hogy a rucát a lakó gyermekei ütötték meg annvira, hogy belesántult. Ez ellen a lakó tiltakozott, majd mikor a házigazda gorombáskodni kezdett, kiutasította azt lakásából. Erre aztán a gazda is, meg felesége is Szerepinének estek s azt agyba-főbe ütötték és a haját is alaposan megtépázták. Szerepiné ma feljelentést tett a rendőrségen s egy állatorvosi bizonyítványt is becsatolt, melyben konstatálva van, hogy a kérdéses kacsa nem ütéstől, de nagyfokú köszvénytől sántult meg.

— **Csak Mauthner-féle magvakat** vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

— **Női divatkelmék** kosztümökre, tavaszi és őszi divatos doublekelmék, sima angol szövetek, gyapju grenadinok, szint játszó selyem Marquissette, divatos ajouros zsinór díszek, rojtok, csipkék, napernyők és entous cas ernyők nagy választékban kaphatók Szabó Lajos fiai cégnél.

— **Mosó Pongyolák** remek színekben és óriási választékban 10 korona Halmágyi Sámuel divatházában.

— **Modern lakások és üzlethelyiségek.** Piac-utca 34. szám alatt a város legforgalmasabb és legjobb helyén a főposta mellett épülő új három emeletes modern bérházban kiadó. Az összes lakások a legnagyobb kényelemmel, fűrdőszobával, központi fűtéssel, külön hideg és meleg vízvezetékkel személy és teher felvonóval, porszívóval, villanyvilágítással és a konyhák külön gáz recheaud főző készülékkel vannak ellátva. Értekezhetni Hegedűs és Sándor könyvkereskedésében Kossuth-utca 11. Telefon 54.

— **A tehéntej nehezebben emészthető,** mint az anyatej, mert a csecsemő gyomrában nehéz csomóvá sűrűsödik. Ez a sűrűsödés finom részekre oszlik, ha „Kufeke“ keveredik a tejhez, miáltal az könnyebben emészthető lesz és megóvja a kisdedit a bélbajoktól. A tehéntej tápereje is gyarapszik, ha „Kufeke“ kerül bele, még pedig lényegesen. „Kufeke“ használatával inkább, mint bármilyen más szerrel, elérhető jó szabályozható emésztés valamint a gyermekek pompás fejlődése, a kiskorúak valóságos megakadályozza a gyakori betegséget.

Éjjeli kifutó fiu felvétetik a kiadóhivatalban.

Művészek rajzai után készült **Hálószobák, Ebédlők, Uri szobák, Szalonok,** minden társadalmi osztály részére.

Különlegesség a butoriparban: **virágos gyökér Tuja.**

Jellemző sajtóságai:

Harmonikus összhatás, Mély tűzű színek, Idővel növekvő színiakalakulás.

Előjegyzéseket csak a termelés arányában fogad el a **Debreczeni**

Butorkészítő Asztalosok Árucsarnok Szövetkeze

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja Hunyadi-u. 17/19. sz. Demetrovics-palota.

Szabad megtekintés vétel kényszer nélkül. Központunk kezelése alatt lévő Tolnai gyártmányú szőnyegek dus választékban kaphatók. — **Telefon 968.**

Budapestre utazók

saját jól felfogott érdeklükben cselekszenek, ha felkeresik az

„Aranyas” szállodát

a Keleti pályaudvar tözsomszédságában **Baress-tér 19. szám,** ahol most ujonnan, központi fűtésre átalakítva és minden kényelemmel berendezett szobák már 3.— koronától feljebb kaphatók. Előre jelze t utasok podgyászeit díjtalanul behozatom. Telefon 134—62.

Földes L. Imre, szállodás.

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel.

Csuz, köszvény, reuma
ellen legjobb bázezer a hitres

Király-Balsam!

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél is fájdalomokat teljesen megszünteti.

Fog- és felfájást 5 peror alatt megszüntet. Egy nagy üveg ára 2 korona teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ
gyógyszertárában Kossuth-utca 9. színház mellett.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	870—
Oszták hitel	664—
4 százalékos koronajáradék	5005
Államvasut	741—
Jelzálogbank	492—
Rimamurányi	729-60
Salgótarjáni	748—
Közuti vasut	787—

Irányzat:

Magánleszámtólasí kamatláb:

Bécs 4-1/2%, Berlin 4-3/4% London 3-3/4%

Budapesti gabonatorzsde.

Svarz E. (Strasser és König) dobr. bizományos távirati jelentése	
Buza októberre	10-74
• áprillira	11-37
• májusra	11-45
Rozs áprillisa	10—
Zab októberre	8-89
• áprillisa	9-78
Tengeri májusra	8-75
Tengeri 1912. év jull	8-70

Irányzat:

Készaru 5—10 magasabb.

Helyiértékpapírok magán árfolyama.

Névért.	összetétel	1911. szelvényekkel	Kor.
500	80	Debreczeni Előő Tktár	960
200	20	Alföldi tktár	875
500	44	Ipar és Keresk. bank	900
200	18	Közgazdasági bank	—
200	17	Takarék és Hitelintézet	350
200	16	Debreczeni Hitelbank	260
400	26	Általános Forgalmi Bank	—
500	12	Bankegyesület	—
500	80	Isztvánmalom	780
200	10	Debr. Helyi vasut	—
200	18	Termény és árutraktár	—
200	10	Debreczeni Gőztéglagyár	200

A pénzüpiac enyhülése. Bécsből jelentik: A pénzüpiac helyzete pár nap óta ismét kedvezőbb. Belga pénzüjánlatok érkeztek a piacra és mihelyt felszabadulnak a francia vasúti kölcsönre adott fedezetek, a francia pénzek visszaérkezése is várható. A magánkamatláb tegnap 4-1/2% százalék volt a mult heti öt százalékkal szemben. Kedvező benyomást tett az is, hogy az ultimó-prolongációnál és a normális heti ellátásnál a bankokat sokkal kisebb összegekig vették igénybe, mint a mult hetekben.

A bankkamatláb változatlan marad. — Bécsből táviratozzák: Az Oszták-Magyar Bank főtanácsa ma délben ülést tartott Bécsben, amelyben a bankkamatláb megváltoztatásának kérdése nem került szóba. A tanács Pranger jelentését tudomásul vette.

Ingatlanok forgalma.

Iklódy János és neje Salánky Eszter veszik Szombathy Sándortól Patai-u 4. sz. házat 10400 koronáért.

Lukács István
Tokay István
utca 8. szám

Vajo Imre
zsef és neje
házát 5000 k

Debreceni
szí Emeric
15000 koron

Hevesi
nétől Bunde
ronáért.

Horváth
veszik Lová
165 négyszö
ronáért.

Különböző nagyságu üveg- és bádoggalackokban.

Árv

Alóli
teszem, h
tárnál De
darab De
részvén
nak Deb
levő üzl
április h
kor köz
nyilván
és a vét
teleztes
rőnek el
Deb

Gyom
ság és
gekné

Gy
Egy

Mi
gyóg

delegáció a helyére
fegyverrel!

Lukács Pál és neje Tóth Juliánna veszik Tokay István és neje Bancsi Máriától Honti-utca 8. számú házat 10.100 koronáért.

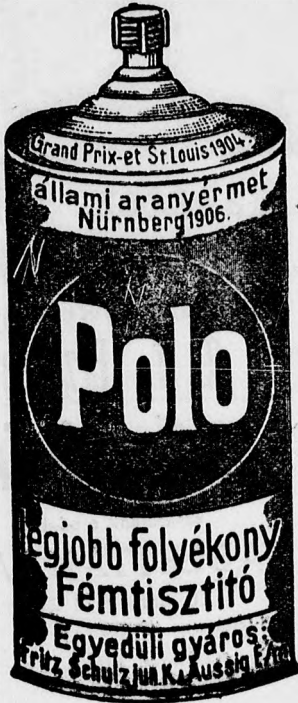
Vajo Imre és neje veszik Kecskés József és neje Szilágyi Rózától Bozzai-telepi házat 5000 koronáért.

Debreceni Mezőgazdasági gépgyár veszi Emerich Arnoldtól Vargakerti ingatlanát 15000 koronáért.

Hevesi Gábor veszi özv. Major Péter-től Bundi-utca 13. sz. házat 21000 koronáért.

Horváth Károly dr. és neje Tóth Róza veszik Lovász János és Kölcsey Sándor dról 165 négyszögöl területű ingatlant 57000 koronáért.

Különböző nagyságu üveg- és bádogpalackokban.

Mindenütt kapható! Kérjünk ingyen próbát!

Árverési hirdetés.

Alólirott kir. közjegyző közhírré teszem, hogy az Alföldi Takarékpénztárnál Debreczenben elzálogosított 8 darab Debreceni Első Takarékpénztári részvény, az Alföldi Takarékpénztárnak Debreczenben, Piac-utca 16. sz. a. levő üzleti helyiségében **folyó évi április hó 4-ik napján délután 3 óra-kor** közbenjöttöm mellett tartandó nyilvános árverésen készpénzfizetés és a vételi illetékek viselésének kötelezettsége mellett a legtöbbet ígérőknek el fog adatni.

Debrecen, 1912 március 28.

Dr. Galánffy János
kir. közjegyző.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknel a legkitünőbb háziszser a

Hollandi

Gyomorcseppek

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debreczenben.

A kézi és szénsavas ásványvizek királya.
Kapható: A fűszerkereskedelmi részv. társ.-nál Debreczenben.

הין של פדה

Saját termésű

Rizling boralmat

husvétön át kihordásra 72 fillérfével literenként árusítom.

Rosenberg Adolf

Frohner-szálloda.

:- Naponta dus villásreggell. :-

Szőlősgazdák figyelmébe.

Ajánlom Rózsa telepemen **porhajas Vesszőket** nagy és kis mennyiségben, u. m. Rizling, Ezerjő és Kövidinka.

Értekezhetni **Rosenberg Adolf** Frohner szálloda, mint szőlőtulajdonos.

Az öregem

is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd“ illóment-szappan. Védjegye „Steckenpferd“, készíti Bergmann & Co. cég Tetschen a/E. — Kapható minden gyógyszer-tár-, drogeria- illatszertár s minden e szakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér és mindenütt kapható.

Tiszta agyagból készült szép piros

Cserép, fali téglá

és legszebb nyersfalazati és

kémény-tégla

csak a

Karczagi

agyagiparnál

Karczagon szereshető be.

A Debreczeni Első Takarékpénztár

összes ügykezelését

a Piac- és Kossuth-utca sarkán épült új palotájába helyezte át.

Bejárat

a Piac-utcai részen.

Használjon

szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derekfájdalmak ellen

Dr. Borovszky-féle

most már kellemes szagu

BOROLINT.

Ara 80 fillér, próbaüveg 50 fillér.

Mosakodásra, szépítő és a legjobb fertőtlenítő

Borolin-szappant.

Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

Borolin-cukorkát.

Ara 20 és 40 fillér.

Debreczenben kapható: **Batáry Imre, Harsányi Lajos, Kubek Sándor, Mihalovits Jenő és Steiner Manó** gyógyszer-tárában, **Központi drogeriában, Balogh M. J., Deutsch Lajos, Mayer Jenő és Béla** kereskedőknél és **Nagy András** keztü- és sérvkötő-gyárában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 sorig 50 fillér, azontal minden sor 6 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden sor 10 fillér. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választványt osztani.

Betöltendő.

Pénztáros kisasszony felvétetik. Neuman Nándor vegyészeti gyár, Hatvan-u. 8.

Kifutó fiu azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Czimirást, másolást elvállal szép írásu fiatal ember. Czim a kiadóban.

Egy jó nevelésű, lehetőleg 4 középiskolai osztályt végzett, legalább 14 éves, egészséges fiu tanulól felvétetik egy nagy fejlődésben levő műiparágnál. Cim a kiadóhivatalban.

Adás-vétel.

Kétszersült eredeti karlsbadi nagy csomag 70 fillér. Kis csomag 35 fillér Deutsch Lajos fűszerüzletében Piac-utca 38.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbavásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Dus gyökérezth, porhajas szőlővessző különféle fajokban ezerszámra eladó Poroszlay László bocskaykerti szőlőtelepéről. Cim: Poroszlay László, Debreczen, Alföldi Takarékpénztár.

Jókarban levő vaskonyha elköltözés miatt olcsón eladó Darabos-u. 48.

Eladó több alig használt bordó plüss draperia, karnissal együtt, ugyan ott egy fali ebédő óra eladó. Megtekinthető 11-12 óra között. Piac-u. 42. sz. I. em. hátul.

Lakás.

Mester-utca 27. szám alatt egy nagy lóistálló kocsiszinnel ápril 1-től kiadó hosszabb időre.

Iparosoknak! Kiadó egy nagy műhely Piac-u. 47. sz. alatt.

Különfele.

Kosárlonoda, gyermekkoszi raktár Kossuth-utca 25. Javításokat készítünk.

Megnyilt Budapesten első express gyors elintéző üzlet, adásvételi irodája, mely mindenemű szakmában dolgozik. Hivatalos órák naponta délelőtt 8-12. délután 3-6. Murány-utca 48.

Hölgyeim! Felhívom figyelmüket a (rég ismert) **biztos és ártalmatlan Matild-szépítőszerekre.** Szepítő, májfolt, minden bőrruhtit, nem jön elő s ha van, elmúlik, használatuk által. **Matild-arozkenőcs, Matild-crém, Matild-szappan.** Főraktár **Mihalovits Jenő** gyógyszerárában és **Jósa és Jónánál.**

Bolthelyiséget

kisebb üzletnek, lakással (két szobát konyhát) keresek május 1-jére bármely jóforgalmu utcában. Utcasarok előnyben részesül. Ajánlatokat ármejelöléssel a kiadóhivatalba tessék intézni.

Eladó vagy bérbeadó szőlők.

A Vénkert közepén, portmentes helyen, jutányos áron. 584-551-871 négyszögöl területűek, épületekkel.

Fancsikán, 6. sz. 6 1/2 hold jó minőségű kaszáló

Tégláskertben 5 ezer négyszögöl egy tagban vagy kisebb részekben.

Felvilágosítást készséggel ad **Kovács János,** Jókai-u. 52., vagy a helyszínen a csösz.

Házhelyek

a Kaszás-telep Fancsovics-utcán, a vámospércsi-ut közvetlen közelében igen előnyös feltételek mellett eladók. A föld vályogvetésre alkalmas. Homok a helyszínen ingyen áll a telekvézők rendelkezésére.

Vevők a **Jelzálog és Hitelbanknál** (Piac-u. 30., földszint) jelentkezhetnek, hol a telkekre és esetleg az építkezésre megfelelő kölcsönt is kaphatnak.

300 koronás

és nagyobb évi bérű

több rendbeli üzlethelyiség

1912 május 1-től kiadó.

Értekezhetni a **Debreceni Ipar és Kereskedelmi Banknál.**

Függönyt

❖ a legszebben ❖
❖ a leggyorsabban ❖
és a legerősebben ❖
tisztít

Hrabéczy első debreczeni gőzmosó, vegytisztító ruhamosó r.t.

Debreczen. - Telefon 323.

Gyár és főüzlet Széchenyi 42.

Fióküzlet: Csapó-utca 30.
Hatvan-utca 15.

Kunsertés pora

(Gyűjtemény.)

Próbálja meg! - 20 perccel megússza a vérsz.

Disznója mindég egészséges, ellentálló lesz.

Non plus ultra.

Már az András napi malacoknak kezdeni kell adni, hogy a tavaszi s nyári betegségek el ne vigyék.

Ajánló információt ad: Nagy Lajos, Gombos, Kuczik, Gyarmati üvegkereskedő, Némethy L. stb. részben nagyhizlaltó urak Debreczenben. Szádeczky László urad. intéző ur Boczonád (Héves m.) gróf Zichy Géza tetéleni, Goztonyi Kálmáné Pa Alatkai, gróf Bánffy Dénes Sznagyfalusi, Mihalovits theszovádi Pálfiy Dénes takcsafalvi, Csapó István Pa Istvántelki (u. p. Földes) Balogh Tihamer Szentkozmai, (up. Ber-ujfalu) Elek Dezső Demecseri, gróf, Degentfeld József, Csomaköz, Homokitág, Pelei Ugron Akos, Ugron Zoltán, fiatfalvi stb. uradalmi. Nagymélt. és tiszteletű Dr. Balhuzár Lezsó püspök ur Debreczen, Nt. Rácz Lajos ref. lelkész ur Micske, Rtiszt. Lovischek Mihály Karász, Nt. Szűcs László ref. lelkész Osatár, Pospiss Géza föld. ur Pa Kettős (u. p. Mező-Sas) s Békés vmegyének majdnem minden nagy és kisbirtokosa.

Számtalan elismerő levél!

Kapható minden gyógyszerárában. Főraktár Tóth Béla utóda Kubek gyógyszerésznél (Tiszapalota) és Jósa Jóna drogeriájában. 1 do oz 2 korona.

Figyelmeztetés: Ne tessék e holmi vásári portékával összetéveszteni, bár nem állítom, hogy ezzel a sertésvész problémája meg van oldva, de a hirdett svindlik közt, egyedül bir komoly gyógyértékkel mit aránylag kis hirdetéssel elért elterjedtsége bizonyít legjobban,

HÜTŐHÁZAK MÓLY KÁR ELLEN

TELEFON

820

Téli kabátot, minden ruhaneműt, szőnyeget.

Mindent elvállalunk nyári megőrzésre!

Műjég-gyár R. T., Erzsébet-ut 29.

Aspirin

vásárolunk eredeti

TABLETTÁKBAN

20 drb. K 1,20

Minden Tablettára az ASPIRIN szó van rábélyegezve.

Farbentfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld und Leverkusen b. Mülheim a. Rhein.

